

dosarul nr. 3ra-1160/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana – S. Suvac

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – L. Bulgac, S. Gîrbu și Gr. Dașchevici

Î N C H E I E R E

26 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele completului,
judecător
judecători

Valeriu Doagă
Dumitru Mardari
Luiza Gafton,

examinând chestiunea cu privire la admisibilitatea recursului declarat de către Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Vitalii Lazăr,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Toporaș împotriva Direcției Generale Asistență Socială mun. Chișinău și Direcției Asistență Socială sect. Ciocana cu privire la anularea refuzului, obligarea înregistrării cererii și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 17 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Rodica Toporaș și s-a menținut hotărârea din 14 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, prin care acțiunea a fost respinsă

c o n s t a t ă :

La 26 septembrie 2017 Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Vitalii Lazăr, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Direcției Generale Asistență Socială mun. Chișinău și Direcției Asistență Socială sect. Ciocana cu privire la anularea refuzului, obligarea înregistrării cererii și repararea prejudiciului moral.

În motivarea cererii de chemare în judecată Rodica Toporaș a indicat că este o persoană cu dizabilitate severă din copilărie și în temeiul prevederilor legale beneficiază odată la 3 ani de bilet de reabilitare.

A concretizat că pentru perioada anilor 2014-2017 nu a beneficiat de foaie de reabilitare din motive necunoscute și acțiunilor ilegale ale autorităților publice, și ca urmare Direcția Asistență Socială a fost obligată în baza hotărârii judecătorești să-i elibereze bilet de reabilitare pentru perioada anilor 2014 -2017 în temeiul cererii depuse la 08 aprilie 2014.

Cu toate că organele asistenței sociale au fost obligate să-i elibereze foaie de reabilitare pentru 3 ani anteriori, aceste circumstanțe nu le scutesc de obligația de a include pe reclamantă în listă pentru perioada anilor 2017-2020.

La 14 august 2017 a depus la organul de asigurări sociale cerere-tip pentru a fi luată la evidență și inclusă în rând pentru a beneficia de bilet de reabilitare pentru perioada de 3 ani, 2017-2020.

Prin răspunsul Direcției Asistență Socială sectorul Ciocana din 05 septembrie 2017 i s-a refuzat acordarea numărului de ordine pentru a fi inclusă în rând la obținerea biletului de reabilitare pe perioada 3 ani, 2017-2020.

Conform pct. 7 Regulamentul cu privire la modul de evidență și distribuire a biletelor de reabilitare/recuperare acordate persoanelor în vârstă și celor cu dizabilități, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 372 din 06 mai 2010, dreptul la asigurare cu bilete se acordă o dată la 3 ani persoanelor în vârstă și persoanelor cu dizabilități care au atins vârsta de 18 ani, cetățeni ai Republicii Moldova sau străini specificați la art.2 alin.(1) din Legea nr.274 din 27 decembrie 2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova, care se află în evidența structurilor teritoriale de asistență socială.

Reclamanta menționează că, în răspunsul Direcției este indicat că se refuză acordarea unui nou număr de ordine, deoarece există un număr de ordine valabil, însă consideră reclamanta că în acest caz numărul de ordine la care referire Direcția este pentru perioada 08 aprilie 2014 – 08 aprilie 2017, iar pentru perioada 09 aprilie 2017 – 09 aprilie 2020 apare un nou drept de a fi luată la evidență cu acordarea numărului de ordine.

Rodica Toporaș solicită anularea ca fiind ilegal refuzul Direcției Asistență Socială sect. Ciocana din 05 septembrie 2017; obligarea Direcției Generale Asistență Socială mun. Chișinău prin intermediul Direcției Asistență Socială sect. Ciocana din 14 august 2017 de a înregistra cererea –tip scrisă la 14 august 2017 în Registrul de evidență a solicitanților de bilete cu atribuirea numărului de ordine pentru perioada de 3 ani, 2017-2020, pentru eliberarea biletului de reabilitare pentru perioada 2017-2020 și încasarea din contul Direcției Generale Asistență Socială mun. Chișinău a sumei de 5000 lei cu titlu de prejudiciu moral (f.d. 4-6).

Prin hotărârea din 14 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Toporaș (f.d. 52, 57-62).

La 21 decembrie 2017 Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Vitalii Lazăr, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 14 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana (f.d. 56), iar la 06 martie 2018 apel motivat împotriva aceleiași hotărâri (f.d.69-71).

Prin decizia din 17 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Rodica Toporaș și s-a menținut hotărârea din 14 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana (f.d. 93-99).

În motivarea soluțiilor, instanțele de judecată au reținut că prin răspunsul Direcției Asistență Socială sect. Ciocana nr. 1621/17 din 05 septembrie 2017 s-a menționat că Rodica Toporaș nu poate fi luată la evidență pentru a beneficia de bilet de reabilitare/recuperare, atâta timp, cât există un număr de rând valabil, fiind specificat că anterior a beneficiat de foaie de reabilitare la centrul de reabilitare „Victoria” din or. Sergheevca (decembrie 2007, ianuarie 2011, februarie 2014, cu însoțitor). Prin același răspuns s-a indicat că la moment sunt programați solicitanți care se află la evidență din anii 2011, 2012 pentru a li se elibera foi de recuperare.

Instanțele au aplicat în speță prevederile Regulamentul intern privind organizarea și funcționarea Serviciului protezare, ortopedie și reabilitare, aprobat prin Ordinul Direcției Generale Asistență Socială nr. 173/1-b din 27 noiembrie 2014, care în punctul 26 prevede că nu se admite luarea repetată la evidență a solicitantului în cazul în care acesta nu și-a valorificat dreptul la asigurarea cu bilet de reabilitare/recuperare, conform cererii depuse anterior. Având în vedere că Rodica Toporaș nu și-a valorificat biletul de reabilitare pentru perioada 2014-2017, acordarea unui nou bilet de reabilitare pentru perioada 2017 -2020 este prematură.

Au mai notat că pct. 27 și 28 din același Regulament stipulează că solicitantul poate să depună o nouă cerere pentru fi luat la evidența direcțiilor asistență socială

teritoriale, doar după întoarcerea acestuia de la Centru de reabilitare/recuperare, cu prezentarea obligatorie a cuponului detașabil al bonului.

La 19 iulie 2018 Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Vitalii Lazăr a declarat recurs împotriva deciziei din 17 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea ambelor hotărâri judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de admitere a cererii de chemare în judecată.

În motivarea cererii de recurs, recurentul a indicat că instanțele de judecată au interpretat eronat cererea de chemare în judecată, or prin acțiunea depusă s-a solicitat doar luarea la evidență pentru următorii 3 ani, nu și eliberarea nemijlocită a biletului fără a sta în rând cu alți beneficiari. Având în vedere că Rodica Toporaș va fi luată la evidență doar din 2018, iar perioada de 3 ani expiră în 2017, dânsa pierde termenul de 1 an pentru a beneficia de un drept pozitiv prevăzut de hotărârea Guvernului.

Instanțele de judecată eronat au aplicat în speță prevederile Regulamentului intern privind organizarea și funcționarea Serviciului protezare, ortopedie și reabilitare, aprobat prin Ordinul Direcției Generale Asistență Socială nr. 173/1-b din 27 noiembrie 2014, deoarece acest Regulament impune obligații suplimentare care nu sunt prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 372 din 06 mai 2010, între aceste acte existând divergențe.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din trei judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 31 iulie 2018 Curtea Supremă de Justiție a expediat Direcției Generale Asistență Socială mun. Chișinău copia cererii de recurs depusă de Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Vitalii Lazăr, însă până la data examinării chestiunii cu privire la admisibilitatea recursurilor, intimatul nu și-a valorificat dreptul de a depune referință.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Cod de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Verificând argumentele invocate de Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Vitalii Lazăr, în cererea de recurs, în baza materialelor din dosar, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 433 lit. a¹) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin.(5).

În conformitate cu art. 429 alin. (4) și (5) Cod de procedură civilă, nu pot fi atacate cu recurs:

a) deciziile de trimitere a cauzei la rejudecare care nu se supun niciunei căi de atac;

b) hotărârile în privința cărora apelul a fost retras în modul prevăzut la art. 374;

c) deciziile emise de instanța de apel, fără drept de recurs.

Nu pot fi atacate cu recurs hotărârile în a căror privință persoanele indicate la art. 430 nu au folosit calea apelului prevăzută de lege. Persoana care nu a folosit apelul poate ataca cu recurs decizia instanței de apel prin care i s-a înrăutățit situația, în partea

care se referă la înrăutățirea situației. O hotărâre susceptibilă de apel și de recurs poate fi atacată, în cadrul termenului de apel, direct cu recurs dacă părțile consimt expres în fața primei instanțe prin înscris autentic sau prin declarație verbală consemnată expres în procesul-verbal. În acest caz, recursul poate fi exercitat numai pentru încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept material.

În speță, recursul este declarat împotriva deciziei din 17 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, care poate fi atacată cu recurs și respectiv recursul depus de Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Vitalii Lazăr, nu poate fi declarat inadmisibil în temeiul art. 433 lit. a¹) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. b) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților la 07 iulie 2018 copia deciziei din 17 mai 2018 (f.d. 100), fapt ce denotă că recursul declarat la 19 iulie 2018 este depus în interiorul termenului stabilit de lege.

În conformitate cu art. 433 lit. c) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare.

Recursul declarat de către Rodica Toporaș, este semnat de avocatul Vitalii Lazăr, împuternicit prin mandatul din 25 septembrie 2017 să acorde asistență juridică în instanța de judecată cu dreptul de ataca hotărârea judecătorească (f.d. 3). Prin urmare, nu este incident temeiul prevăzut de art. 433 lit. c) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. d) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat o dată. În acest caz, Completul reține că temeiul prevăzut de art. 433 lit. d) Cod de procedură civilă nu este incident.

Având în vedere cele constatate *supra*, Completul conchide că recursul declarat de Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Vitalii Lazăr, nu pot fi considerat inadmisibil în baza temeiurilor enumerate de art. 433 lit. a¹), b), c) sau d) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

În conformitate cu art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Aceste dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii a 2-a, Cap. XXXVIII din Codul de procedură civilă are un caracter devolutiv și privește în exclusivitate probleme de drept material și procedural, verificându-se legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt.

Astfel, sarcina instanței de recurs la această etapă este de a verifica temeiurile recursului și argumentele privind caracterul ilegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Completul evidențiază că procedura de examinare a admisibilității unui recurs în materie civilă trebuie să corespundă în principiu garanțiilor unui proces echitabil, stabilite de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, în special cu referire la dreptul de acces liber la justiție și la dreptul subsecvent de a fi audiat de o instanță judecătorească.

În acest context, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că dreptul unei persoane de acces liber la justiție poate fi limitat, inclusiv prin instituirea procedurii de examinare a admisibilității recursului. Asemenea rigori urmăresc scopul aplicării și al interpretării unitare a legislației și îndeplinesc funcțiile de administrare eficientă a justiției, fiind în deplină concordanță cu art. 6 din CEDO (hotărârea *Trevisanato v. Italia*, 15 septembrie 2016, paragraful 32).

Completul notează că în cererea de recurs, Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Vitalii Lazăr, nu a invocat nici un temei de declarare a recursului prevăzut de art. 432 Codul de procedură civilă.

Totuși, din conținutul cererii de recurs rezultă că, în esență, Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Vitalii Lazăr, a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară, cu privire la care s-a pronunțat instanța de apel, invocarea pretinselor încălcări comise de către instanța de apel nefiind suficient de fundamentată.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din trei judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că procedura admisibilității constă în a se verifica

dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, instanța de apel și prima instanță au examinat cauza sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material, procedural și au apreciat corect probele administrate, hotărârile acestora fiind legale. Argumentele invocate de către Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Vitalii Lazăr, în cererea de recurs se referă la fapte care au fost deja constatate de către instanțele inferioare și cu privire la care completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție nu se poate pronunța, acesta efectuând doar o analiză în drept. Mai mult, argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă și din aceste motive, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră inadmisibil recursul.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Rodica Toporaș, reprezentată de avocatul Vitalii Lazăr, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecător

Valeriu Doagă

Judecătorii

Dumitru Mardari

Luiza Gafton